

Suvestinė redakcija nuo 2016-08-30 iki 2017-01-02

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2006, Nr. [110-4185](#), i. k. 106301MISAK00D1-451

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO

Į S A K Y M A S DĖL GRUNTO GEOLOGINIO TYRIMO IR GRUNTO IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2006 m. spalio 10 d. Nr. D1-451
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 23⁴ straipsniu:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [D1-551](#), 2016-08-05, paskelbta TAR 2016-08-29, i. k. 2016-22798

1. Tvirtinu Grunto geologinio tyrimo ir grunto išteklių naudojimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d u Aplinkos apsaugos agentūrai iki 2006 m. lapkričio 15 d. parengti ir pateikti tvirtinti Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80 (Žin., 2002, Nr. [85-3684](#); 2005, Nr. [103-3829](#)), pakeitimus atsižvelgiant į šio įsakymo 1 punkte nurodyto tvarkos aprašo nuostatas.

3. N u s t a t a u , jog šio įsakymo 1 punktą įsigalioja nuo 2006 m. gruodžio 1 d.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2006 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. D1-451

GRUNTO GEOLOGINIO TYRIMO IR GRUNTO IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Grunto geologinio tyrimo ir grunto išteklių naudojimo tvarkos aprašas (toliau vadinama – Tvarkos aprašas) reglamentuoja grunto geologinį tyrimą bei grunto išteklių naudojimą atviru kasiniu (grunto karjeru).

2. Grunto ištekliai gali būti naudojami tik nuosavybės ar kitais teisiniais pagrindais naudojamame kitos tikslinės paskirties žemės sklype (naudojimo būdas – naudingųjų iškasenų teritorija), suformuotame Teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#); 2006, Nr. [66-2429](#)) bei Žemės įstatymo (Žin., 2004, Nr. [28-868](#); 2006, Nr. [42-1504](#)) nustatyta tvarka.

3. Grunto geologinį tyrimą turi teisę atlikti juridinis asmuo ar šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, gavę leidimą tirti žemės gelmes – atlikti naudingųjų iškasenų paiešką ir žvalgybą arba geologinį ar naudingųjų iškasenų kartografavimą. Minėtą leidimą išduoda Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) vadovaudamasi Leidimų tirti žemės gelmes išdavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. lapkričio 29 d. nutarimu Nr. 1433 (Žin., 2001, Nr. [102-3634](#); 2005, Nr. 45-1448).

4. Grunto išteklių naudojimo projektą (toliau – Naudojimo projektas) turi teisę rengti šio Tvarkos aprašo 3 punkte nurodyto juridinio asmens ar šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, specialistas(-ai), turintis(-ys) aukštąjį kasybos darbų specialisto(-ų) išsilavinimą arba kasybos darbų vadovo(-ų) kvalifikacinį(-ius) pažymėjimą(-us).

5. Vadovauti grunto kasybos darbams gali tik asmuo, turintis aukštąjį kasybos darbų specialisto išsilavinimą arba kasybos darbų vadovo kvalifikacinį pažymėjimą.

6. Tvarkos aprašo nuostatos netaikomos žemės sklypų savininkams, valdytojams ir naudotojams, kurie mažaisiais karjeriais išgaunamą gruntą naudoja savo reikmėms pagal Nudingųjų iškasenų mažųjų karjerų, esančių žemės savininkų, valdytojų ir naudotojų sklypuose, įrengimo, naudojimo ir rekultivavimo tvarką, patvirtintą aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2002 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr. 393/285 (Žin., 2002, Nr. [80-3473](#)).

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

7. Pagrindinės šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

7.1. **gruntas (statybinis gruntas)** – statybos reikmėms iš žemės gelmių (pradedant podirvio nuogulų paviršiumi) išgaunamos birios ar rišlios uolienos. Gruntui priskiriamos tokios uolienos, kaip priemolis, priesmėlis, aleuritas ir neatitinkantis standartų smėlis ir molis;

7.2. **grunto išteklių naudojimas** – veikla, kurios tikslas yra išgauti žemės gelse esančius grunto išteklius;

7.3. **grunto išteklių naudotojas** – juridinis asmuo ar šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, užsakanti grunto geologinį tyrimą ir/ar Naudojimo projekto rengimą, ir/ar vykdanči grunto išteklių naudojimą;

7.4. **grunto telkinys** – vadovaujantis šio Tvarkos aprašo nuostatomis ištirta ir pagal geologinio tyrimo duomenis išskirta žemės gelmių dalis, kurioje slūgsantys grunto ištekliai gali būti išgauti be reikšmingo neigiamo poveikio gamtinei aplinkai ir žmonių sveikatai.

8. Kitos šio Tvarkos aprašo sąvokos atitinka šiame Tvarkos apraše nurodytuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

III. GRUNTO GEOLOGINIS TYRIMAS

9. Grunto geologinio tyrimo metu nustatomi grunto telkinio ištekliai, planuojamo kasti grunto sudėtis ir/ar fizinės-mechaninės savybės, geologinės bei hidrogeologinės kasybos sąlygos ir kasybos poveikis aplinkai.

10. Grunto geologinio tyrimo ir Naudojimo projekto rengimo darbai atliekami vadovaujantis technine užduotimi, kurią parengia ir patvirtina grunto išteklių naudotojas.

11. Vieta grunto geologiniam tyrimui ir būsimam grunto karjerui įrengti parenkama atsižvelgiant į vietovės gamtines, geologines ir aplinkosaugines sąlygas, taip pat numatomą išgauti grunto išteklių kiekį ir grunto karjero egzistavimo trukmę.

12. Grunto geologinio tyrimo vieta arba plotas turi būti suderinti su žemės savininkais ir/ar naudotojais teisės aktų nustatyta tvarka. Apie numatomą vykdyti tiesioginį grunto geologinį tyrimą pranešama vietos savivaldybės vykdomajai institucijai, kurios teritorijoje numatomi tyrimai.

13. Tiesioginis grunto geologinis tyrimas registruojamas Tarnyboje Žemės gelmių registro tvarkymo taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2004 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 1-45 (Žin., 2004, Nr. [90-3342](#)), nustatyta tvarka.

14. Tarnyba gali priimti sprendimą neleisti naudoti grunto išteklių naudingųjų iškasenų telkinių (detalieji arba parengtiniai išžvalgyti ištekliai) ir prognozuojamuose naudingųjų iškasenų (prognoziniai ištekliai) paplitimo plotuose, jeigu grunto išteklių naudojimas gali pabloginti šių naudingųjų iškasenų slūgsojimo, tyrimo ar naudojimo sąlygas. Apie šį sprendimą grunto išteklių naudotojas informuojamas motyvuotu Tarnybos raštu ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo šio Tvarkos aprašo 13 punkte nurodyto geologinio tyrimo įregistravimo dienos.

15. Grunto tiesioginis geologinis tyrimas atliekamas gręžiniais. Gręžimo būdas ir gręžinių skersmuo parenkami atsižvelgiant į tiriamo grunto litologinę sudėtį, jo storį ir apvandeninimą.

Tiesioginio geologinio tyrimo metu grunto išteklių naudotojo pageidavimu taip pat gali būti kasami šurfai, tranšėjos, grioviai ir atliekami specialūs grunto geologiniai tyrimai.

16. Gręžinių vietos ir jų gylis parenkami taip, kad gauti duomenys pakankamai išsamiai apibūdintų geologinio tyrimo darbų vietos geologinę sandarą iki 0,5–2,0 m giliau projektuojamo grunto karjero pado. Jeigu po tiriamo grunto sluoksnio asla slūgso spūdinis požeminis vanduo, gręžinių gylis ir atliktų analitinių tyrimų kiekis turi būti pakankami, kad būtų galima apskaičiuoti apsauginio sluoksnio nuo spūdinio vandens prasiveržimo į grunto karjerą parametrus.

17. Grunto geologinio tyrimo ploto topografinė nuotrauka sudaroma pasirinktinai masteliu 1: 1000 arba 1: 2000 priklausomai nuo tyrimų ploto dydžio, vadovaujantis Techninių reikalavimų reglamento GKTR 2.11.02: 2000 „Sutartiniai topografinių planų M 1: 500, 1: 1000, 1: 2000 ir 1: 5000 ženklai“, patvirtinto Valstybinės geodezijos ir kartografijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2000 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 45 (Žin., 2000, Nr. [52-1518](#)), nurodymais. Topografinėje nuotraukoje turi būti pažymėtos grunto geologinio tyrimo vietos (gręžiniai, šurfai, nuovalos ir kt.), reperiai ir jų altitudės.

18. Tiesioginio geologinio tyrimo metu pagrindiniai grunto kokybės rodikliai nustatomi pagal duomenis, gautus atlikus grunto granulimetrinės sudėties tyrimą laboratorijoje, ir vizualiai. Iš gręžinių, išgręžtų rišlaus grunto (priesmėlio, priemolio) telkinyje, laboratoriniam granulimetrinės sudėties ir kitų fizinių savybių tyrimui atrenkami 2–5 charakteringi grunto mėginiai. Birių gruntų granulimetrinė sudėtis turi būti nustatyta kiekviename gręžinyje, išgręžtame grunto telkinio ribose. Grunto išteklių naudotojo pageidavimu gali būti imami ir grunto mėginiai kitiems kokybės parametrams nustatyti.

19. Grunto telkinio išteklių kiekis apskaičiuojamas naudojant optimalų (-ius) geologinėje žvalgyboje taikomą (-us) išteklių apskaičiavimo metodą (-us), kuris (-ie) pasirenkamas (-i) grunto tyrimo darbus atliekančios geologijos įmonės nuožiūra. Atskirai turi būti apskaičiuotas grunto telkinį dengiančio dirvožemio ir dangos nuogulų (jeigu tokios yra) tūris.

20. Grunto geologinio tyrimo geologiniai duomenys (gręžinių kerno aprašymas, laboratorinių tyrimų rezultatai ir gręžinių išdėstymo planas) pateikiami Tarnybai Žemės gelmių tyrimo registravimo lapo pastabose nurodyta tvarka ir terminais.

IV. NAUDOJIMO PROJEKTAS

21. Grunto išteklių turi būti naudojami tik pagal patvirtintą Naudojimo projektą.

22. Rengiant Naudojimo projekto aiškinamąjį tekstą bei grafinius priedus, turi būti atsižvelgta į Naudingųjų iškasenų (išskyrus angliavandenilius) išteklių ir žemės gelmių ertmių naudojimo projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2005 m. rugsėjo 5 d. įsakymu Nr. 1-107 (Žin., 2005, Nr. [109-3996](#)), reikalavimus. Naudojimo projekto turinio pavyzdinė forma pateikiama šio Tvarkos aprašo 1 priede.

23. Apibendrinti grunto geologinio tyrimo geologiniai duomenys ir dokumentai pateikiami Naudojimo projekto aiškinamojo teksto geologinėje dalyje ir tekstiniuose prieduose.

24. Naudojimo projekto aiškinamojo teksto kasybos dalies skyriuose turi būti pateikti visi duomenys apie planuojamų kasybos darbų organizavimą atsižvelgiant į šiuos reikalavimus:

24.1. skyriuje „Kasybos sąlygos“ turi būti pateikti duomenys apie planuojamo įrengti grunto karjero infrastruktūros objektų (privažiavimo kelių, nusausinimo griovių ir kt.) išdėstymą bei šių objektų sąryšį su aplinkinių žemių masyvais;

24.2. skyriuje „Kasybos darbų sistema“ turi būti pateikiami ir analizuojami augalinio sluoksnio nuėmimo ir išsaugojimo, grunto karjero vidaus kelių išdėstymo, paviršinio vandens surinkimo bei pašalinimo iš grunto karjero būdai, grunto karjero apšvietimo sistema ir kiti technologiniai sprendiniai.

25. Atskirais atvejais Naudojimo projekto turinio sudedamųjų dalių kiekis gali būti papildytas atsižvelgiant į konkrečias grunto slūgsojimo ir kasybos sąlygas.

26. Naudojimo projekto aiškinamojo teksto prieduose turi būti pateikiami atliktų grunto geologinių tiesioginių (lauko) bei laboratorinių tyrimų duomenys ir dokumentai (gręžinių ar kitų kasinių aprašymo žurnalai, grunto laboratorinių tyrimų rezultatai ir kt.).

27. Parengtas Naudojimo projektas derinamas su grunto išteklių naudotoju, vietos savivaldos vykdomąja institucija, apskrities viršininku, regiono aplinkos apsaugos departamentu ir Valstybine darbo inspekcija. Sprendimas dėl Naudojimo projekto derinimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo jo gavimo dienos.

28. Suderinimai žymimi bei derinančių institucijų pastabos surašomos atskirame lape (2 priedas), kuris įsegamas Naudojimo projekto pradžioje (prieš aiškinamąjį tekstą). Tuo atveju, kai suinteresuota institucija savo išvadas dėl Naudojimo projekto derinimo pateikia atskiru raštu, šis raštas pridodamas prie tvirtinti teikiamo Naudojimo projekto, o suderinimų lape pažymima atitinkamos institucijos derinimo rašto data ir numeris.

29. Šio Tvarkos aprašo nustatyta tvarka suderintas Naudojimo projektas pateikiamas tvirtinti Tarnybai, kuri per 20 darbo dienų išnagrinėja Naudojimo projektą ir priima sprendimą dėl jo tvirtinimo arba raštu nurodo trūkumus, kuriuos Naudojimo projektą pateikęs asmuo privalo pašalinti.

30. Vienas patvirtintas Naudojimo projekto egzempliorius saugomas Tarnyboje.

Grunto išteklių naudotojas, Žemės gelmių įstatymo (Žin., 1995, Nr. [63-1582](#); 2001, Nr. [35-1164](#); 2004, Nr. [167-6097](#)) 25 straipsnio 4 dalies nustatyta tvarka, rašytiniu prašymu gali apriboti Naudojimo projekte panaudotų naudotojo lėšomis gautų geologinių duomenų apie žemės gelmes naudojimą. Apribojimo terminas negali viršyti 5 metų nuo šių duomenų gavimo Lietuvos Tarnyboje.

31. Patvirtinto Naudojimo projekto galiojimo trukmė siejama su grunto karjero rekultivavimo darbų pabaiga. Naudojimo projektas abipusiu ūkio subjektų susitarimu gali būti perduotas kitam grunto išteklių naudotojui.

V. GRUNTO IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS

32. Grunto išteklių naudotojas įgyja teisę nustatyta tvarka naudoti grunto išteklius tik turėdamas:

32.1. Tarnybos patvirtintą Naudojimo projektą;

32.2. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą. Minėtą leidimą išduoda regiono aplinkos apsaugos departamentai vadovaudamiesi Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklėmis, patvirtintomis aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80 (Žin., 2002, Nr. [85-3684](#); 2005, Nr. [103-3829](#)) (toliau – Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo taisyklės).

33. Žemės sklypas, reikalingas grunto ištekliams naudoti, perkamas, išnuomojamas ar kitaip įgyjamas Žemės įstatymo (Žin., 1994, Nr. [34-620](#); 2004, Nr. [28-868](#)) ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

34. Išgauto grunto apskaitą vykdo grunto išteklių naudotojas vadovaudamasis Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo taisyklių reikalavimais.

35. Grunto išteklių naudojimo apskaitos kontrolė vykdoma markšeideriniais matavimais, kurie turi būti atliekami ne rečiau kaip kas 5 metai ir baigus eksploatuoti grunto karjerą. Markšeiderinis planas sudaromas atsižvelgiant į Markšeiderinių planų rengimo laikinųjų taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2003 m. sausio 10 d. įsakymu Nr. 1-01 (Žin., 2003, Nr. [17-769](#)), reikalavimus ir pateikiamas regiono aplinkos apsaugos departamento atitinkamo rajono aplinkos apsaugos agentūrai kartu su duomenimis apie einamaisiais metais išgautų grunto išteklių kiekį.

36. Mokestis už išgautą grunto išteklių kiekį apskaičiuojamas ir mokamas Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo (Žin., 2006, Nr. [65-2382](#)) nustatyta tvarka.

37. Grunto išteklių naudotojas privalo tvarkyti ir naudoti telkinio dengiantį derlingąjį dirvožemio sluoksnį ir rekultivuoti iškasto grunto karjero plotą pagal Naudojimo projektą vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. rugpjūčio 14 d. nutarimo Nr. 1116 „Dėl pažeistos žemės rekultivavimo ir derlingojo dirvožemio sluoksnio išsaugojimo“ (Žin., 1995, Nr. [68-1656](#)) reikalavimais.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

38. Už grunto išteklių naudojimo teisės aktų numatytų reikalavimų pažeidimą grunto išteklių naudotojas gali būti traukiamas atsakomybėn Administracinių teisės pažeidimų kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

39. Grunto išteklių naudotojas ir kiti suinteresuoti asmenys turi teisę Administracinių bylų teisenos įstatymo (Žin., 2000, Nr. [85-2566](#)) nustatyta tvarka apskųsti Tarnybos ir kitų šiame Tvarkos apraše nurodytų institucijų, įstaigų ir pareigūnų sprendimus arba jų veiksmus.

(Grunto išteklių naudojimo projekto turinio pavyzdinė forma)

I. AIŠKINAMASIS TEKSTAS

1. Įvadas

2. Geologinė dalis

- 2.1. Bendros žinios apie grunto geologinio tyrimo ir jo išteklių naudojimo darbų plotą.
- 2.2. Ploto geologinė sandara ir hidrogeologinės sąlygos.
- 2.3. Grunto kokybės charakteristika (*pageidaujant grunto išteklių naudotojui*).
- 2.4. Apskaičiuoti grunto telkinio ištekliai.

3. Kasybos dalis

- 3.1. Kasybos sąlygos.
- 3.2. Kasybos mechanizmai.
- 3.3. Kapitaliniai karjero įrengimo darbai.
- 3.4. Kasybos darbų sistema.
- 3.5. Kasybos darbų sauga.

4. Rekultivavimo dalis

- 4.1. Rekultivuojamo ploto charakteristika.
- 4.2. Rekultivavimo darbų technologija.

5. Aplinkos apsaugos dalis

II. AIŠKINAMOJO TEKSTO PRIEDAI

Pateikiamos dokumentų, patvirtinančių grunto geologinio tyrimo ir grunto išteklių naudojimo projekto rengimo nurodytame žemės plote teisėtumą, kopijos. Papildomai pateikiami geologinių gręžinių aprašymo žurnalai ir grunto laboratorinių tyrimų rezultatų lentelės.

III. GRAFINIAI PRIEDAI

1. Tirtu ploto topografinis (*arba markšeiderinis*) planas.
 2. Grunto išteklių apskaičiavimo planas.
 3. Geologiniai – litologiniai pjūviai.
 4. Kasybos darbų sistemos planas.
 5. Karjero rekultivavimo planas.
-

Grunto geologinio tyrimo ir grunto išteklių
naudojimo tvarkos aprašo
2 priedas

TVIRTINU

Lietuvos geologijos tarnybos prie
Aplinkos ministerijos direktorius

(vardas ir pavardė)

(parašas)

20__ m _____ mėn. ___ d.

IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO PROJEKTO

(grunto išteklių naudotojas, grunto telkinio pavadinimas)

SUDERINIMŲ LAPAS

SUDERINTA:

1. Grunto išteklių naudotojas

2. Vietos savivaldos vykdomoji institucija (*vietos seniūnas arba savivaldybės administracija*)

3. Apskritis viršininkas

4. Regiono aplinkos apsaugos departamentas

5. Valstybinė darbo inspekcija

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-551](#), 2016-08-05, paskelbta TAR 2016-08-29, i. k. 2016-22798

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 10 d. įsakymo Nr. D1-451 „Dėl Grunto geologinio tyrimo ir grunto išteklių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo